

AKTUELNO: 1.decembar 2022. - Svjetski AIDS dan

30.11.2022

U Srbiji

danâs 1.694 osobe s virusom HIV, a procenjuje se da joÅi oko 1.800 ljudi ne zna da je zaraÅeno. Po podacima Instituta za javno zdravlje Srbije â€ŽDr Milan JovanoviÄ Batutâ€, Beograd je najteÅe pogoÂen HIV epidemijom u Srbiji, ali se u glavnom gradu i testira najviÅe ljudi. Od poÄetka ove godine novoregistrovanih je 95 osoba koje imaju HIV, a kod 26 je dijagnostikovao AIDS, dok je 11 obolelih umrlo. MeÅu registrovanim je skoro 13 puta viÅe muÅkaraca nego Åena (88 muÅkaraca i sedam Åena). VeÄina novootkrivenih HIV pozitivnih osoba u Srbiji je uzrasta od 20 do 49 godina, a svaki treÄi ima od 20 do 29 godina. Prema podacima UN, u svetu je registrovano 34 miliona ljudi koji Åive sa HIV-om. Bez hrabre akcije protiv ekonomske, druÅtvene, kulturne i pravne nejednakosti, svet rizikuje da propusti ciljeve za okonÄanje AIDS-a do 2030. godine.

Å

Å

SZO definiÅe kljuÄne populacije

kao osobe u populacijama koje imaju poveÄan rizik od inficiranja HIV-om u svim zemljama i regionima.

KljuÄne populacije ukljuÄuju:

muÅkarce koji imaju seks sa muÅkarcima, osobe koji ubrizgavaju drogu, osobe u zatvorima i drugim zatvorenim uslovima, osobe koje se bave seksualnim Åradom i njihove klijente, kao i transrodne osobe. Rizik od inficiranja HIV-om je 25 puta veÄi kod muÅkaraca koji imaju seks sa muÅkarcima, 35 puta je veÄi meÅu osobama koji su intravenski narkomani, 26 puta je veÄi kod osoba koji se bave prostitucijom i 30 puta je veÄi za transrodne osobe u odnosu na opÅtu populaciju. KljuÄne populacione grupe i njihovi seksualni partneri Åinili su 65% svih novih HIV infekcija. Mnoge restriktivne mere uvedene zbog pandemije od COVID-19 uticala su negativno na testiranje na HIV u mnogim zemljama do pada broja dijagnostikovanih sluÄajeva HIV infekcije i upuÄivanja na leÄenje.

HIV infekcija se moÅe

prethodno dijagnostikovati brzim dijagnostiÄkim testovima koji omoguÄavaju dobijanje rezultata istog dana. JoÅi uvek ne postoji lek kojim bi se virus eliminisao iz organizma inficirane osobe. MeÅutim, efikasan Å antiretrovirusni lek (ARV) moÅe da kontroliÅe umnoÅavanje virusa i da spreÅe dalje prenoÅenje HIV-a na ostale osobe. S druge strane, HIV pozitivne osobe imaju moguÄnost da odmah po dijagnostikovanju zapoÄnu leÄenje HIV infekcije koje daje odliÄne rezultate. I da se podsetimo kako se HIV prenosi, odnosno na koji naÄin se ne moÅe inficirati HIV-om.

HIV se Å prenosi Å na sledeÄe naÄine:

1. Seksualnim odnosom bez zaštite tj. bez kondoma (analni, vaginalni i oralni seks, pri čemu najveći rizik nosi nezaštićeni analni seksualni odnos),

2. Sa zaražene majke na dete (u toku trudnoće, porođaja i dojenja),

3. Razmenom igala i špriceva kod intravenske upotrebe narkotika.

Â HIV se retko može preneti na sledeće načine:

Â Â Â Â Â Â Â Â

Poljupcem

u usta (samo u slučaju ako obe osobe imaju neke ranice u ustima, npr. usled vađenja zuba, krvarenja desni).

Â Â Â Â Â Â Â Â

Pri

tetoviranju, pirovanju (ukoliko se obavlja nesterilizovanim aparatima i u nehygienskim uslovima),

Â Â Â Â Â Â Â Â

Prilikom

razmene pribora za ličnu higijenu koje je prethodno koristila osoba koja živi sa HIV-om (brijač, četkica za zube).

Â HIV se ne

prenosi na sledeće načine:

Â Â Â Â Â Â Â Â

Društvenim

kontaktom kao što je razgovor, pogled, druženje,

Â Â Â Â Â Â Â Â

Dodirom

tj. kontaktom, kao što je rukovanje i zagrljaj,

Â Â Â Â Â Â Â Â

Kašljanjem

ili kihanjem, preko znoja ili suza,

Â Â Â Â Â Â Â Â

Poljupcem

u obraz,

Â Â Â Â Â Â Â Â

Korišćenjem

istog kupatila ili toaleta,

Â Â Â Â Â Â Â Â

Korišćenjem

iste Å•aÅ½je/Å½olje ili istog pribora za jelo koji je koristila osoba inficirana HIV-om,

Â·Â Â Â Â Â Â Â Â
KoriÅ½enjem
iste posteljine ili peÅ½kira,

Â·Â Â Â Â Â Â Â Â
Kontakt
sa predmetima na javnim mestima (telefonska govornica, drÅ½aÅ½i u javnom prevozuâ€),

Â·Â Â Â Â Â Â Â Â
KoriÅ½enjem
istog bazena ili saune,

Â·Â Â Â Â Â Â Â Â
Preko
Å½ivotinja ili ubodom insekata (komarci, krpeljiâ€),

Â·Â Â Â Â Â Â Â Â
Konzumiranjem
hrane koju je primila HIV pozitivna osoba.

Â

Â

Â